

Werkplan voor 2013 van de Stichting Mensenrechten en Gezondheidszorg “Johannes Wier”

Inleiding

Schets van ontwikkelingen in de omgeving

Sinds november 2011 hebben in de omgeving van de Johannes Wier Stichting (JWS) verschillende ontwikkelingen plaats gevonden. De bezuinigingen in de zorg hebben geleid tot de stopzetting van de landelijke subsidie voor tolken en vertaaldiensten, het invoeren van een eigen bijdrage in de GGZ, evenals een inperking van het GGZ pakket, de verhoging van het eigen risico van de basiszorgverzekering, en de overheveling van de AWBZ kosten voor ouderenzorg naar gemeenten. Ook de financiering van de jeugdzorg zal met de Wet Jeugdzorg overgeheveld worden naar gemeenten, waardoor er nu al de vrees bestaat dat er een ongelijke verdeling van de beschikbare gelden zal optreden. Door de marktwerking en verdere specialisatie in de zorg zal de toegankelijkheid van de (specialistische) zorg en verloskunde in bepaalde regio's van het land onder druk komen te staan. Ook het medisch beroepsgeheim staat onder druk, mede door de invoering van het landelijk schakelpunt (het elektronisch patiëntendossier EPD). De koppeling van informatiesystemen in de jeugdgezondheidszorg is (nog) niet gelukt, waardoor de ketenzorg niet optimaal verloopt. De discussie over de relatie zorgverzekeringskosten en leefstijl lijkt zich te intensiveren. Het vreemdelingenbeleid is ook door het huidige kabinet verscherpt. Het begrip 'medisch noodzakelijke zorg' wordt ook in de gezinslocaties voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers te beperkt ingevuld.

In 2012 is het College voor de Rechten van de Mens van start gegaan. Het College gaat zich in de komende drie jaren richten op drie programma's, namelijk 'ouderenzorg en mensenrechten', 'migratie en mensenrechten' en 'toegang tot de arbeid'.

Het werkplan 2013

In november 2011 is het meerjarenplan 2012 – 2015 van JWS door het bestuur vastgesteld. Het werkplan 2013 zal in samenhang met dat plan moeten worden gelezen. 2013 is daarin gekarakteriseerd als een verdiepingsjaar, een jaar waarin de aandacht geleidelijk verplaatst zou gaan worden van het versterken van de interne organisatie, in 2012, naar de diensten en producten, in 2013. De versterking van de interne organisatie is echter aan het einde van 2012 nog niet afgerond. Ook op het terrein van de communicatie & marketing is nog te weinig vooruitgang geboekt. Om die reden zullen wij ons ambitieniveau in 2013 moeten bijstellen. De hierboven geschetste ontwikkelingen zullen wij blijven volgen, maar op slechts enkele specifieke terreinen zullen wij activiteiten ontwikkelen. Deze worden hiernavolgend geschetst.

Diensten en producten

Mensenrechteneducatie

De mensenrechteneducatie, of in feite, de educatie op het terrein van de mensenrechten en gezondheidszorg, kortweg MRE genoemd, is een activiteit van JWS die niet *stand alone* is, maar onderdeel is van de meeste activiteiten van JWS. In 2012 heeft een heroriëntatie op dit terrein plaatsgevonden en is het aantal zorgprofessionals die ingezet kunnen worden bij de MRE activiteiten geïventariseerd. Gebleken is dat het MRE materiaal dat JWS in het verleden heeft ontwikkeld geactualiseerd zal moeten worden. Ook bleek de vraag naar MRE activiteiten in 2012 bij JWS beperkt. De MRE activiteiten zullen om die reden met vernieuwde inzet stapsgewijs ontwikkeld moeten worden en meer specifiek moeten worden aangeboden. Bij de ontwikkeling van informatie

en educatiemateriaal zal de aandacht vooral gaan naar het ontwikkelen van zogenaamde e-learning pakketten en fact sheets. Daarnaast zou een MRE module kunnen worden ontwikkeld die aan KNMG districtsbijeenkomsten kan worden aangeboden. Gezien de signalen over de beperkte invulling van het begrip 'medisch noodzakelijke zorg' voor uitgeprocedeerde asielzoekers en ongedocumenteerden in het algemeen en het gegeven dat er voldoende bronnen zijn om MRE materiaal op dit terrein te ontwikkelen zal hier in 2013 de aandacht naar gaan. Hierbij zal samenwerking en afstemming plaats vinden met het Medoc project van Dokters van de Wereld en met Lampion.

De kwaliteit van de geboden MRE activiteiten zullen continu worden *gemonitored* en geëvalueerd. Daartoe zullen kwaliteits- en evaluatiecriteria worden opgesteld.

JWS zal zich ook in 2013 inspannen om te stimuleren dat MRE onderdeel gaat uitmaken van de verschillende *curricula* van professionals in de zorg. JWS zal zich in 2013 oriënteren op de activiteiten van het Platform Mensenrechteneducatie en bekijken hoe JWS zich daartoe verhoudt.

Resultaten 2013:

- Er zal fonds(en) worden geworven voor de ontwikkeling van een e-learning pakket en fact sheet over de invulling van het begrip 'medisch noodzakelijke zorg' dat met name speelt in de zorg voor uitgeprocedeerde asielzoekers en ongedocumenteerden in het algemeen. Daartoe zal in het eerste kwartaal van 2013 een projectvoorstel worden ontwikkeld. Bij de ontwikkeling van de e-learning en fact sheet zal een projectgroep samengesteld uit vrijwilligers van JWS, Dokters van de Wereld en Lampion om inhoudelijke input te leveren.
- Eind 2013 zijn het e-learning pakket en de fact sheet ontwikkeld op bovengenoemd terrein.
- In 2013 wordt een module op bovengenoemd terrein aangeboden aan KNMG districtbijeenkomsten.
- Er zijn kwaliteitscriteria vastgesteld die structureel worden toegepast bij het monitoren en evalueren van de MRE activiteiten, inclusief de e-learning pakketten.
- Voortgegaan zal worden om te stimuleren dat MRE onderdeel wordt van de *curricula* in de geneeskunde en verpleegkunde.
- JWS heeft zich georiënteerd over de activiteiten van het Platform Mensenrechteneducatie en de verhouding van JWS daartoe.

Bijdragen aan schaduwrapportages

Het bijdragen aan schaduwrapportages op het JWS terrein is een belangrijk middel om op politiek en beleidsmatig op een meer structurele wijze invloed uit te oefenen op het bevorderen en naleven van het recht op gezondheidszorg. Niet alleen komen er vragen om bij te dragen aan de periodieke schaduwrapportages, maar tevens aan tussentijdse rapportages, indien een Nederlandse rapportage niet tijdig en/of bevredigend is. Daarbij stelt JWS zich de voorwaarde dat de bijdragen van hoogwaardige kwaliteit zijn en zal zich beperken tot de onderwerpen die tot de missie van JWS kunnen worden gerekend. Per rapportage zullen relevante samenwerkingspartners worden gevraagd om eventuele inbreng bij een rapportage.

De *concluding observations* van comités van de Verenigde Naties over rapportages waaraan JWS een bijdrage heeft geleverd zullen onder betrokken beroepsgroepen worden verspreid en zo nodig van commentaar voorzien.

Voor zover (nu) bekend wordt in 2013 slechts een bijdrage dan wel mede ondertekening verwacht voor de schaduwrapportage ten aanzien van het Verdrag van de Uitbanning van Raciale Discriminatie (CERD). Mochten nog andere schaduwrapportages zich in 2013 voordoen die een relatie hebben met het terrein van JWS, dan zal JWS zich inspannen om ook daaraan een bijdrage te leveren.

Nederland dient medio 2015 aan het ICESCR te rapporteren. In 2013 zal gestart worden met de voorbereiding van een bijdrage aan de schaduwrapportage.

Resultaat 2013:

- In 2013 is de bijdrage aan de schaduwrapportage voor het CAT afgerond.

- Zo nodig zal een bijdrage worden geleverd aan de update van de schaduwrapportage voor het IVRK.
- Ook wordt een bijdrage geleverd aan de schaduwrapportage aan het CERD, dan wel wordt deze meeondertekend.
- In de tweede helft van 2013 zal worden begonnen met de voorbereiding van de bijdrage aan de schaduw rapportages betreffende de ICESCR.

Organisatie van debatten

JWS streeft ernaar om in 2013 in samenwerking met beroepsorganisaties en/of academies twee debatten te organiseren. Eén van deze debatten zal net als in voorgaande jaren rond tien december plaats vinden. Voor een brede profilering zullen voor deze debatten twee uiteenlopende, actuele thema's en verschillende samenwerkingspartners worden gezocht. Voor de invulling van de debatten worden externe deskundigen gevraagd. Er zal accreditatie voor de debatten worden aangevraagd en aan de deelnemers aan de debatten een kleine financiële bijdrage voor de administratieve kosten.

Resultaat 2013:

- JWS heeft twee debatten, waaronder een debat op 14 december 2013, georganiseerd over uiteenlopende, actuele thema's in samenwerking met verschillende samenwerkingspartners;
- Deze debatten zijn geëvalueerd en er zijn lessen getrokken om de toegankelijkheid en kwaliteit daarvan zo nodig te verhogen;
- Voor de debatten is met succes accreditatie aangevraagd.

Het opstellen van *position papers*, *fact sheets*, *amicus curiae* brieven en richtlijnen

De verschillende activiteiten van JWS, en met name de debatten, kunnen leiden tot het opstellen van *position papers*, *fact sheets*, *amicus curiae* brieven en richtlijnen. JWS heeft zich tot doel gesteld om in 2013 minstens één maal een dergelijk document te produceren. In ieder geval zal in 2013 een fact sheet, dan wel brochure, worden ontwikkeld op het terrein van de 'medische noodzakelijke zorg' voor uitgeprocedeerde asielzoekers en ongedocumenteerden in het algemeen.

Resultaat 2013:

- JWS heeft minimaal één *position paper*, *fact sheet*, *amicus curiae* brief of richtlijnen opgesteld en voor verspreiding gezorgd.

Verdere activiteiten

JWS zal binnengekomen signalen over misstanden in de zorg registreren en indien daar aanleiding voor is, en aansluit bij het meerjarenplan 2012 – 2015, daarover melding maken bij geëigende instanties en als lobbyist en pleitbezorger optreden. Daartoe worden ook in 2013 relaties opgebouwd en bestendigd met relevante ministeries, zelfstandige bestuursorganen, zorgverzekeraars, toezichthouders, politici en het College voor de Rechten van de Mens. De signalen worden tevens betrokken bij de bijdragen aan de schaduwrapportages.

Nav signalen uit de praktijk heeft JWS in 2012 het initiatief genomen om samen met relevante GGZ instellingen richtlijnen te ontwikkelen tav medisch ethische dilemma's in de GGZ voor asielzoekers. Uiteindelijk is daartoe een project idee ingediend bij ZonMw. In december 2012 meldde ZonMw dat dit project idee mag worden uitgewerkt in een subsidieaanvraag. In mei 2013 wordt JWS bericht of de subsidieaanvraag door ZonMw wordt gehonoreerd. In dat geval zal het project in juli 2013 van start moeten gaan, met een tijdsduur van 20 maanden. JWS zal als bestuurlijk verantwoordelijke zorg moeten dragen voor de leiding, de financiën en andere administratieve zaken van het project. Mocht de subsidieaanvraag door ZonMw worden afgewezen dan zal subsidie voor het project elders worden gezocht.

In 2012 is JWS uitgenodigd door de zorgsector van DJI om samen met Pharos en LHV mee te denken over verbetering van de zorg in vreemdelingenbewaring en een werkconferentie op dit terrein mede te organiseren. Dit zal in 2013 worden gecontinueerd.

Ook is in 2012 middels een onderzoek door een stagiaire en de organisatie van een symposium aandacht besteed aan de ouderenzorg en mensenrechten. In 2013 start het College voor de Rechten van de Mens met oa. het programma ouderenzorg en mensenrechten. De voorzitter van JWS is gevraagd om in de klankbordgroep van dit programma plaats te nemen. Bekeken zal worden of JWS op dit terrein nog activiteiten zal ontwikkelen die van toegevoegde waarde zijn.

Op dit moment heeft JWS een bescheiden functie als kennis- en expertisecentrum. De huidige bibliotheek is slecht toegankelijk. Cogis heeft aangeboden om deze te digitaliseren. JWS zal – als ‘spin-in-het-web’ – fungeren door een ‘kaartenbak’ te ontwikkelen waarin de namen en expertise van interne en externe deskundigen op het terrein van de mensenrechten en gezondheidszorg waarop bij vragen om specifieke expertise een beroep kan worden gedaan.

Resultaten 2013

- In 2013 heeft JWS een functionerend systeem opgesteld om binnenkomende signalen over misstanden in de zorg te signaleren en te registreren in een duidelijk *format*; hierover zal eind 2013 worden gerapporteerd.
- JWS heeft subsidie verkregen voor het project ‘ontwikkeling van richtlijnen tav de medisch ethische dilemma’s in de GGZ voor asielzoekers’, dat vervolgens in 2013 – 2015 zal worden uitgevoerd.
- In 2013 wordt de aandacht voor de zorg in vreemdelingenbewaring gecontinueerd en is verdere invulling van de focus op ouderenzorg en mensenrechten vastgesteld.
- JWS heeft met een aantoonbaar resultaat de opbouw van relaties met relevante ministeries, politici, zelfstandige bestuursorganen, zorgverzekeraars, patiëntenverenigingen, academies, toezichthouders en het College voor de Rechten van de Mens gecontinueerd.
- JWS heeft een functionerend ‘kaartenbak’ systeem ontwikkeld van externe deskundigen waarop bij vragen om specifieke expertise een beroep kan worden gedaan.

De organisatie

Het bestuur van JWS

In 2012 is het AB uitgebreid tot zeven leden en zijn de taken onderling verdeeld. Door ziekte en het terug trekken van een bestuurslid zijn konden echter de ambities die het bestuur zich had gesteld slechts ten dele worden gerealiseerd. Op het terrein van de communicatie & marketing is nog onvoldoende vooruitgang geboekt.

Zo spoedig mogelijk wordt weer een zevende AB lid aangetrokken. Ook wordt gezorgd voor opvolging van de huidige penningmeester die reeds meer dan twee termijnen in het bestuur heeft gefunctioneerd.

Verder zal het bureau verder worden versterkt voor de administratieve en secretariële ondersteuning van het bestuur.

Elk najaar wordt door het AB een werk- en begrotingsplan vastgesteld, dat de leidraad vormt voor de activiteiten in het jaar daarop. Elk voorjaar wordt een jaarverslag opgesteld, waarbij het jaarplan en het meerjarenplan de leidraad vormen. In dit jaarverslag wordt verantwoording afgelegd aan vrijwilligers, donoren en andere geïnteresseerden in hoeverre de plannen, inclusief het begrotingsplan, zijn gerealiseerd.

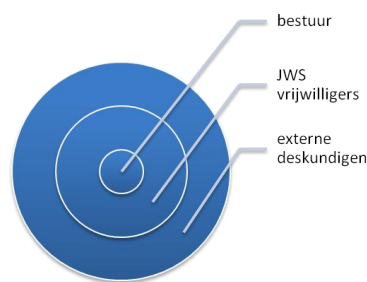
Resultaten 2013

- Begin 2013 is een nieuw bestuurslid aangetrokken ter versterking van het bestuur en wordt een opvolger gezocht voor de huidige penningmeester.
- Begin 2013 is een nieuwe vrijwilliger aangetrokken om de functie voor administratieve en secretariële ondersteuning te versterken; daartoe wordt een duidelijke functieomschrijving ontwikkeld.
- Ter consolidatie van het functioneren als collegiaal bestuur en voor de afstemming tussen de diverse activiteiten van JWS zal het AB ook in 2013 minimaal negen keer per jaar vergaderen.
- Het functioneren van het bestuur wordt jaarlijks intern geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
- Medio 2013 worden het huishoudelijk reglement, interne proces beschrijvingen en procedures op hun werkzaamheid geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
- In het najaar wordt een jaarwerkplan voor 2014 op basis van het meerjarenplan 2012 – 2015 opgesteld en besproken met de vrijwilligers van JWS.
- In het voorjaar van 2013 wordt het jaarverslag voor 2012 opgesteld ter verantwoording over de activiteiten van JWS aan vrijwilligers, donoren en andere geïnteresseerden.

De structuur van JWS

De organisatie van JWS is in 2012 omgevormd van een werkgroepenorganisatie in een netwerkenorganisatie. Deze bestaat uit twee schillen/netwerken rond het bestuur; de binnenste schil wordt gevormd door de vrijwilligers, de buitenste schil door externe deskundigen.

Figuur 1: JWS als netwerken organisatie

Op beide netwerken zal een beroep worden gedaan bij de voorbereiding, organisatie en invulling van de verschillende diensten en producten van JWS. De eerder genoemde 'kaartenbak' zal daarbij van dienst zijn.

In 2012 is de binnenschil, ofwel het interne netwerk, geïdentificeerd. In 2013 zal deze moeten worden geconsolideerd door de leden zoveel mogelijk te betrekken bij de interne en externe activiteiten van JWS. Voor de versterking en verbreding van de binnenschil – de JWS vrijwilligers – zal actief geworven worden onder professionals in de zorg, en met name onder verpleegkundigen, verzorgenden en studenten in de zorgopleidingen.

Voor elke activiteit wordt een projectgroep of commissie gevormd.¹ De doelstellingen, tijdsplan en wijze waarop verantwoording wordt afgelegd over voortgang en resultaten worden door de projectgroep of commissie per activiteit vastgelegd en door het bestuur geaccordeerd. Na afloop van de activiteiten worden deze met alle direct betrokkenen geëvalueerd; de resultaten van de evaluaties worden gebruikt voor de ontwikkeling van *good practices*.

¹ Een projectgroep richt zich op een externe activiteit, waarvoor, zover relevant en mogelijk, financiële steun wordt gezocht. Een commissie richt zich – kortdurend - op het ontwikkelen van een plan of activiteit ten behoeve van de interne organisatie.

Resultaten 2013

- In 2013 zal JWS in toenemende mate de leden van het interne netwerk betrekken bij activiteiten en projecten.
- Daarnaast zijn ook externe deskundigen in voorkomende gevallen geconsulteerd dan wel betrokken bij activiteiten van JWS.
- JWS blijft zich inzetten voor een aantoonbare vergroting van het aantal vrijwilligers en de diversiteit in leeftijd en disciplines onder hen verbreed.
- De activiteiten van projectgroepen en commissies worden gemonitord en geëvalueerd.

Comité van Aanbeveling

Het Comité van Aanbeveling wordt structureel één maal per jaar geconsulteerd over bestuurlijke en inhoudelijke vraagstellingen. Individuele leden van het Comité van Aanbeveling worden in voorkomende gevallen geconsulteerd dan wel ingezet bij activiteiten.

Resultaat 2013:

- Het Comité van Aanbeveling en individuele leden daarvan zijn met succes betrokken bij de strategie en/of activiteiten van JWS.

De interne deskundigheidsbevordering

JWS heeft in 2012 een start gemaakt met de bevordering van de kennis en deskundigheid onder de eigen gelederen en de interne cohesie binnen JWS door het organiseren van refereeravonden. Deze zijn organisatorisch voorbereid door leden van het bestuur, waarbij, afhankelijk van de inhoud, inbreng is gevraagd van vrijwilligers en/of externe deskundigen. Dit zal in 2013 worden gecontinueerd. Deze avonden vinden vijf maal per jaar plaats. Ter bevordering van de interne cohesie en vergroting van kennis zal één refereeravond vervangen worden door een 'bosdag' (zoals voorheen de *toogdag*) in juni of september.

In 2013 zal opnieuw worden bekeken of vrijwilligers de organisatie van de refereerbijeenkomsten kunnen overnemen van het bestuur.

Resultaten 2013

- Ook in 2013 zijn met toenemend succes met inbreng van vrijwilligers en externe deskundigen vijf refereeravonden georganiseerd, waarvan één vervangen wordt door een 'bosdag'.

Samenwerking en relaties

JWS zal de samenwerking met IFHHRO, Dokters van de Wereld, Nederlandse Vereniging van Medische Polemologen (NVMP) en Wemos continueren. Voor de schaduwrapportages werkt JWS met name samen met het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM.)

Verder zal JWS de ontwikkelingen binnen het Breed Mensenrechten Overleg blijven volgen, en indien relevant daaraan deelnemen.

De samenwerking met het College voor de Rechten van de Mens zal zich in de loop van 2013 moeten uitkristalliseren.

JWS zal voor de organisatie en uitvoering van diverse activiteiten de contacten en relaties met de beroepsorganisaties in de zorg versterken. Voor pleitbezorging en lobby zal JWS relaties opbouwen dan wel versterken met relevante ministeries, zelfstandige bestuursorganen, zorgverzekeraars, toezichthouders en politici.

Jaarlijkse contacten met relevante organisaties als de KNMG, LHV, Arq, Pharos, Lampion, DCI Ecpat, Amnesty etc. zullen onderhouden blijven. Met het iMMO zal bezien worden of en op welke terreinen nauwer samen kan worden gewerkt.

Resultaten 2013:

- Contacten met de vier directe samenwerkingspartners zijn gecontinueerd.
- De samenwerking en afstemming met het College voor de Rechten van de Mens is in 2013 verhelderd.

- Er is minimaal vijf maal per jaar overleg geweest met enkele andere relevante organisaties.
- JWS is op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het Breed Mensenrechten Overleg en heeft daar, mits relevant, aan deelgenomen.
- Met IMMO zijn concrete afspraken gemaakt over nauwere samenwerking.

Financiën, marketing & communicatie

Door verschillende omstandigheden is er in 2012 nog geen marketing & communicatieplan opgesteld. Wel is er een inventarisatie verricht onder de vrijwilligers naar de behoeften aan het gebruik van nieuwe sociale media bij de interne informatievoorziening. Deze blijkt op dit moment niet groot.

Twee maal per jaar publiceert JWS een (papieren) nieuwsbrief en vier maal per jaar e-nieuws (elektronische nieuwsbrief). Er is echter nog geen duidelijke systematiek in de vormen van deze informatievoorzieningen (nieuwsbrief, e-nieuws) aan het interne en externe netwerk, belangstellenden en donateurs.

Daarnaast is er dringend behoefte aan vernieuwing van de website. Bij gebruik van WordPress voor de website kan tevens bekeken worden of de lay-out van het e-nieuws daarop kan worden afgestemd.

Hoewel dus ter versterking van de financiële situatie, de profilering en aanpassing van de interne en externe informatievoorziening aan de huidige tijdsgeest nog steeds behoefte is aan een plan voor marketing, fondsenwerving, public relations (PR), en overige interne en externe communicatie, zal omwille van de tijd stapsgewijs vernieuwingen in de informatievoorziening plaats vinden. Met de webmaster zal een nieuwe website worden ontwikkeld. Een kleine commissie zal worden samengesteld om als klankbordgroep daarbij te fungeren.

Daarnaast zal professioneel advies worden gevraagd om het profiel van JWS en fondsenwerving te versterken.

Voor de marketing en fondsenwerving is het in ieder geval van groot belang om het jaarverslag 2012 in de eerste helft van 2013 te publiceren.

Resultaten 2013

- Medio 2013 beschikt JWS over een vernieuwde website en daaraan gerelateerd een vernieuwde lay out van het e-nieuws.
- Ook is voor medio 2013 professioneel advies ingewonnen op welke wijze JWS haar informatievoorziening en marketing nog verder kan verbeteren.
- Het jaarverslag 2012 is uiterlijk in mei 2013 gepubliceerd.

Huisvesting

Aangezien JWS een vrijwilligersorganisatie is, vinden vrijwel alle interne (en externe) activiteiten in de avonduren plaats. De huidige huisvesting van JWS is in de avonduren niet 'bewonersvriendelijk' en biedt o.a. voor de versterking van de interne cohesie binnen JWS ook in de omgeving vrijwel geen mogelijkheden voor informeel contact. Daarom vinden JWS vergaderingen en andere bijeenkomsten in de avonduren elders plaats.

Diemen, 25/3/2013